

Abonnement pour un an
300 piastres

Edition spéciale 500 piastres

Adresse:

"IDJTIHAD,, Constantinople

Téléph. St. 865

XXI èrne ANNÉE

1 Juin 1926 — No 205

الاجتهاد

IDJTIHAD

علمی ، ادبی ، اقتصادی مجموعہ

آبونمان : سنه لکي [۲۴ نسخه]
تورکيا ایچون ۲ ، خارج ایچون
۳ ، اعلا کاغذلیسی ۵ ایرادر .

اداره خانه سی :

جفال اوغلنده « اجتهاد نهوی »

تلفون : استانبول ۸۶۵

یکرمی برنجی سنه

نومرو ۲۰۵-۱ حزیران ۱۹۲۶

آفلو ساقسون مکتبده تربیه بدنیه و اخلاقیه

بوندن اولکی مقاله مزده ادمانلرک، بدنی ریاضت لک و علی العموم سپورک اخلاق و تکمل اوزر زنده فیاض رولنی کوستردک. بر قومک بیوک لکنی تشکیل ایدن مدنی عامللرک بعضاً نه قادر غیر ملحوظ ویا آز ملحوظ اولدیغنی کورپیورز. « فوت بول » ک، اطاعت اتمک صنعتنی اوکرتک طریقیه و بالتیجه قوماندا اتمک صنعتنی تعلیم ایتدیکنی کوردک. بوکون آفلو ساقسون مکتبلر زده تربیه اخلاقیه دن بحث ایدم جکمز. فقط بو بحثه کیرم بدن اول کچن مقاله مزک متممی اولماق اوزره بر قاق کله ده دایه جکمز وار: « کنج جیلان » لری نک اک کوچوک صیجرا شینده والدرل تیره دیکچه، تمیر ما نوس ایله والدرل علی الدوام چوجوقلری نک اوزرینه تیره دیکچه بر مملکتده سپور اوپونلری نک فیاض بر صورتده احیا چاره سی آزدرد. (لوقلر ق) ک سوبله دیک وجهله، فرانسیز مرلر بونی

استعمال ایدم بیلرلر: چوق اعلا اما مدنی بر ملتک قانون مدنیسی آلاق او ملتک مدنیته ده آلاق دکل در.

توت بونک بویه اولدیغنده کیمسه نک شبهه سی یوقدر وقانون مدنی، صحیفه لر اوزره زنده یازیلی احکام اولمایوب عرف و عادت حالنده روحلرک انسیاقنه استحاله ایدن مدنی احکام درک بر ملتی مدنی قیلار، بونلر بویه اولماقله برابر (قانون مدنی) بزه بوانکشاف و اعتلا بولنی آچمشدر. اوکده آچیق و مقصده چیقان بول بولونماق مقصده وارماق دکل در. فقط مقصده کیده جک یوللرک حیدودلر، وحشی حیوانلر و اوچوروملر ایله مستور و محاط اولماسنده البته بکزه مز.

کمال اخلاص ایله تسلیم ایتله یزک آتدینی هر تجدد و انقلاب آدینده بیوک مجدد مزدن ملهم اولدیغنی سوبله مک فضیلتی ده کوسته رن کنج و منور عدلیه و کیلمز محمود اسعد بکک و سعی آرقادا شلری نک بزه بویولی آچاقده کی همتلری بیوک و مشکور در.

دمیر قیرمزی درجه حرارته کتیریلش و اورس اوستنه قونمشدر. کنج لره و روحلری کنج اولانلره یورکلرنده مقدس آتش یانان هر یاشده فضیلتی و طنداشلره خطاب ایدیورز: چکیجلر ایشله سین و لایق قطع ایشله سین تام زمانیدر و زمان بوزماندر.

23 مایس 1926 یا قاجیق

دو قور عبدالله هودت

بک اعلا بیلرلر: والده نک قورقورلندن، مؤاخذه لرندن، اک اوفاق بر چیزله یوزندن ابونیک قوباراجفی قیامتدن بصیرتکارانه احتراز و اجتناب ایدرلر. فرانسیز والدرلر نک دهشتی آلایلره قادر نفوذ ایدر، سواری ضابطلری بیله فلجه اوغراتیر. موسیو (لوقلر ق) دیرک: کوکلی اولاراق عسکر بولوندیغ صره ده بر سواری معلمی یوز باشی کوردم، که بزم بک قمتلی کنج سواری ضابطلر مزه میدانده دورت نعل آت قوشدورماقندن، عالله لری نک شکایتلری دوشوننه رک قورقورودی! عالله تربیه سنک مکتبلری کچره رک اردویه قادر کیردیکنی بوندن داما ای کوسته رن برماوقع ذکر ایدیله مز. بر انکلیز دیمشدی که: « فرانسیز کنج لری نک طبعاً چکیکنن اولدیغنه شاهد اولدام. بو کنج لرک رینه معلملری چکیکنن درلر ».

[Hamerton, t. A. II. p. 24]

Ganterbury ده (سهن مهری س قولله ج) مکتبی آمینی Du Lac « قریکت » اوپونیک بتون کوزلاکریخی، بتون فائده لری، عینی زمانده تهلیکه و قضا لری ده تعریف ایدرکن علاوه ایدیور:

طوب صدمه سنندن توق اتمک یاخود طوبی زماننده طوئماق لزومندن، تهلیکه قارشی نه نه رزی کوستریمکدن در، که سحیه قوتی دوغار... - احوالده قریکت اوپونی نیچون منع ایدیلین؟ - تمام ایشه بوتلهک ایچون. ابون فضلنه تلاشه دوشلر. - اوپونی بتون ثمراتی ویرمک ایچون اوپنماهی بیلیم لیدر. بدنی ادمان نافع اولماق ایچون نظام وقاعده آلتنه آلمش اولماید. دیسیلین و مهارت تجربه اثرلیدر. فقط تجربه قازانماق ایچون ثبات، اصرار لازم در. ایسته مک، ارادتمند اولماق لازم در. طبیعتی، انکشافنه ترک ایتلی. طبیعت اک ای مریدن داما ای مریدر. (ژان ژاق روسو) نک « Emile » ی، نه تربیه سز نه ده فنا تربیه لی دکدی.

حیوانک درشتلکنی ازاله اتمک، حیوانی قوتلنیدریمک، سرتلشیدریمک: ایشه تربیه بدنیه بودر. بو قوتلی حیوانه، چلیکنه ایجه صو ویرلش [*] بر سحیه، ساده، متین، آچیق، صادق و مستقل بر روح قویماق تربیه اخلاقیه نک، (انکله) ده مراد و فهم اولونان معناسیله تربیه اخلاقیه نک رولی بودر.

تربیه فیریکیه و تربیه اخلاقیه صیقی صیقی یکدیگرینه باغلیدر. بری، دیکری اولماق سزین یورویه مر. بونلر یکدیگرلرینه یاردیم ایدرلر، یکدیگرلرینه استناد ایدرلر و بردفعا ای یوله کیریمه آت باشی برکیدرلر. او زمان، بتون تربیه برجه ده اجمال ایدیله بیلر:

[*] طانجام قدرتی، قیلمشسه مقدر ذات،

ملتم، ملتم ای اوبقویه قاتمش ملت!

آچاراق سور خرافانه بو مدهش دلیک،

سانا قان یا قاق ایچوندر، که آریتدم چلیک،

ع. ج [« شائقه حیات » دن]

بولوندى. جملهسى تأثير شخصى به منجز اولان غايت بسيط واسطه لوله بو مقصده دسترس اولدى. جدى وحى انجنا ناپدير شيمهلى بر روحانى Clergyman اولان (طوماس آرنولد)، اولاد وائما حرمتله قاربشيق بر قورقو الهام ايدىوردى: فقط تام ساده لكى، لسانك واطوارينك صدق وسر بستيسى، شاگردانك يوزكرنده اعتماد واخلاص توليد ايتكده تأخير ايتيوردي. يالكز خواجه شاگرد اوزه رينه تأثير ايتيوردي. اصل انسان، چوجوق اوزه رينه اجراى تأثير ايدىوردى. يعنى (طوماس آرنولد)، خواجه نك شاگرد اوزه رينه اجرا ايتديكى تأثيرى اجرا ايتكده قالميوردي. كامل انسانك چوجوق اوزه رينه اجرا ايتديكى تأثير فياض ده اجرا ايدىوردى. مردانه، رجلا نه بر مزاج، مستقل، آجيق ونشئلى بر سجي ايله ممتاز (طوماس آرنولد)، قالمپانده چوجوقلرك او بولونلرى، مکتبه مکتب وظيفه لرنى عىنى دقت وعلاقه ايله تعقيب ايدىوردى. بر شاگردده موجود اوصافى وحى بولنرك اك آرز كائى، اك آرز فكري اولانلرنى تقدير ايتيمى بيليوردي.

بازار كونلرى قابله لاده وعظ اونك ايجون مؤثر بر تأثير اخلاق اجرا ايتك واسطهسى اولشدى. بو نوع موعظه لردن نمونه لر براقشدر. قولاغى عصر ك بتون كوروتولورنه آجيق، انجاز انكيز بر فعاليت فكري به مظهر اولان Thomas Arnold، بر طرفدن مجموعه لره يازى يازاراق، (توسيديد Thysydid) ي باصديرازاق (روما تاريخى) نى نشر ومكتبى اداره ايدرك حيات فيشقيردى. اكثريا «ذهن» فعال اولديغى نسبتده يولتيقه نك واخلالك مهم نقطه لرنده تجربه لى، آليشقين، ماهر اوليور، بو، مکتب ايجون پك آي در.» ديردى.

بو بر سيستم دكلى. هر شى بو آدامك شخصه مربوط ومعلق ايدى. فقط بر رئيس هر شئه يتشه مر: اونا معاونلر، قائم مقاملر لازمدى. آرنولد، ميتنده كى معاونى، معلملر آراسنده آردى.

بولنرك ايشلرى اوزمانه قادار مان مان يالكز تدریس ايتيه منحصر دى. بولنرك هر برى برهوك وصيلرى اولماق وظيفه سيله بر چوجوقلر غروپنك باشنه قويدى[*]. كنديدى ده اك ياشلى شاگردلره، البته تنجى صنف شاگردلره تاسسه ايدى. اولنرى «ديسپلين» رعایت ايتديرك وظيفه سيله «مونيتور» تعيين ايتدى. بولنرك، بتون شاگردان اوزه رينه حقيقى بر نفوذى واردي. بومونيتور اصولى اونك ايجادى دكلى. فقط موجود بر مؤسسه يي تجديد وتعديل ايتدى وبوندن بر مکتب ملاحظه

[*] اوزمانه قدر لىلى شاگردلر، مکتب هيئت اداريه سى طرفندن منتخب اولرده بانسيونه ر ايدلر. ذوات خصوصيه بولنرى اباته واعاشه ايتيمى بر كار مقابلنده درعهده ايدرلردى.

Boarding House و Dame's House ده نيلن بومؤسسه لر پك آرز اخلاق غاراتى عرض ايدرلردى، ديسپلين قصورلو ايدى. بولنر «دارالتريه» ل دكلى، بلكه تجارى تشبيلر ايدى.

بر شخصيت ياراق. بو استحاله نك باشليجه ايكى عاملى، اولديغى وجهه، اجرا ايديلن بدن ادمان وعائله ده باشلان سجي به تربيه سنى مکتبه وبالا خره دارالفنوزده اكمل ايدن «سيستم توتوريال Systeme tutorial [*]» در.

چوجوق اون ايكى ياشنده مکتبه كلير. داهام شيميدن «هوم» حياتيه همجسنگ مصادمه سنه آليشمش در، كرم وسرده آليشيق در. شيميدى داهام چوق عددده كوچوك آدم لره تماسه كلهك. ايشته تقريباً اوتوز چوجوق: بش ياخود آلتى سنه، مکتبى بيشتر بجه قدار عىنى پدرك، يعنى [Tutor] لرينك اركك اولادلقلرى درلر. بو Tutor، كندى چاتيسى آلتنده بولنرى اسكان، سفره سنده اطعام ايدر، ذكاليه استقامت ويرير، روحارينه نفوذ ايدر.

اون طقوزنجى عصر ك ابتداسنده، بيوك انكليز مکتبلرنده حيات قابا وبهيمى ايدى:

اوبون ومادى حيات ايجون هر ينك قوت وياشلى تفریق ايدلمك سزين چوجوقلر كندى كنديلرينه ترك ايدلمش برى برينه قاربشيدلر و دكز ساحلنده كى غالتلر، چاقيل طاشلىرى كى كليشى كوزل آليشمشدى. برى برينه چارپار وقارما قاربشيق بو اولانلرلردى. عموميتله اك بهيمى، اك درشت اولانلرى، اك قابالى، اوزمان حاكم ايدى. بلاقيده خانه كوله لى بايليردى: قونديره، فوطين بوياق، اداره بيتيه باقاق، اون ايكى ياشنده بولونولديغى وقت اون سكز ياشنده بيوك بر چوجو غك كيف وآرزوسنه تابع بولونماق كى حاللر جارى ايدى. Fagging [**] دينلن بو اصولك سوء استعماللرى قلع اولونمشدر. بوكون بو اصول موجود اولسهده قبول اولونه بيلهك حدودلر داخلنده در.

قطعى اصلاحات، Rugby ده دوقتور (طوماس آرنولد) طرفندن اجرا ايدلدى.

بو ذاتك، ۱۸۲۸ ده، هدماستر Head master تعيين اولونماسى انكليز تربيه سنده يكي بر دور آچار. (طوماس آرنولد) هر شيدن اول Christian gentlemen يعنى جنتلمن خريستيانلر وآي تربيه ايدلمش، خلق انسانلر وجوده كتيرمك عزمنده [*] بو سيستمك ايضاحى بوندن اولكى مقاله لر مزده وبو مقاله نك صوك طرفلرنده كورولور.

[**] فرانسزلرك Brimade تسميه ايتديكلرى بوسستم، مکتبلره يوقارى صنفلر طلبه سنك آشاغى صنفلر طلبه سنه بر طاق وظيفه لر وخدمتلر تحميل ايتيمى اصوليدر. عجمى افرادك ومکتبه يي كلن شاگردانك تضيق وتقييدى كيفيتيدر. طيبه عسكريه مکتب مزده يوكسك صنف طلبه سنك آشاغى صنفلر طلبه سى اوزه رينه تحكمنه بنده شاهد اولدم. بو حال ۱۳۰۷ سنه سى غايه سنه قدار دوام ايتش ومکتب طيبه اداره سنك ده عموم مكاتب عسكريه ناظرى وطوپخانه مشيرى مرحوم ذكى پاشانك اداره سنه انتقالى اوزه رينه Fagging ختام بولمشدر. پك ناخوش وچيركين حاللره ومعامله لره، الحق، بو صورته نهايت ويريلشدر.

عقل سليم

محرری : رهاب مهليه —

مبحث 90 — دنياده اللهك نعمت و احسانمه باشقا
برشي كوكم رمدوبو فائزاتك منحصرأ انسانه ايجونه بارايتمسه
اولمريغه اعتقاد ايتك برلاقمدر .

سرخوش برخيله ، كائنده اللهك انعام واحساندن
باشقا برشي كورمز ؛ داهاساكن ، داهارابطهلي بر ذكا
كائنده اي لكر و فناقار ، [خير و شر] كورور ؛ بزه
ديه جكسكزكه « سزي تنوير ايدن شو كونشي ، سزك
ايچون محصولات و يشيلك ايله مستور اولان كره ارضي ،
نظريكزي اكلنديرمك ، شامه كزي تعبير ايتك ايچون
آچيلان بو چيچكلري ، لذيد ميوه لر آتشنده اگيلن بو
آغا جاري ، منحصرأ سزك صوسزلفكزي تسكين ايتك
ايچون آقان بو صاف و براق صولري ، تجار تكزي ،
مناسباتكزي قولايلاشديرمق ايچون جهاني قاپلايان بو
دكزلري ، بر طبيعت بصيرتكارك سزك استعمالكزي ايچون
اوره تمكده اولديني بو حيواناتي كوروكز . « نهوت بتون
بو شيلري كوريورمو المدن كلديكي وقت بونلردن مستفيد
اوليورم . فقط بر چوق اقليملرده بو پك كوزل كونش
بنم ايچون هان دائما اور تولودر ؛ ديكر بعضي اقليملرده
شدتلي حرارتي بني بيزار ايدر ، قاصيرغهر چيقارير ،
دهشتلي خسته لقلر حصوله كتيرير . تارالاري قاوورور ،
چايرلرك يشيلكي بو قدر ، آغا جلي ميوه سزدر ، محصولات
يانمشدر ، منبعلر قوروشدر ؛ آنجا ق صوبته ياشايه بيليرم
و سزك دائما خير كار ، دائما منع بولديفكزي طبيعتك قهر
و شدتدن ايكلهرم ؛ اكر بودكزلر بانا بهارات ، مزينات

.....
واستقلال ، فقط عيني زمانده نظام وقواعد رعایت ومسئوليت
مكتبيده اولان بر ملاحظه واستقلال مكتي وجوده كتيردي .
ناقابل اصلاح چوجوقلرك ، آرقاداشلري اوزره دينه سوء تأثير اجرا
ايمه سنه تحمل ايمه ديكندن بونلرك كورولتوسز باطيرديسز مكتبدين
آليناسني بونلردن رجا ايديوردی .

(آنولد) ك احيا ايتديكي اصول تربيه فياض وذی شمول
برعامل اتساع وقوت اولمشدر . كلهجك مقاله ده بوني تعقيب وارانیه
دوام ايمه جكز .

و فائده سز امتعه كتيريورسه ، بونلري آلمايه كیده جك
قادر غافل بر چوق انسانلري غرق و اتلاف ده ايتيورمي ؛
انسانك دنسزلكي ، كائاتك يكانه مركزي اولديغنه
كنديسني اقتناع ايدر ؛ يالكنز كنديسي ايچون بر عالم و بر
الله ياپار ؛ طبيعتي ايمه ديكي كيبي تغيير ايمه ييله جك قادر
كنديسني اهميتي زعم ايدر ؛ فقط ديكر حيوانات موضوع
بحث اولونجه ناخداجه [يعني ملحدانه] دوشونور ، برالله قبول
ايمه ينلره خاص بر صورتده فكر و ملا حظده بولونور . كندی
نوعنك غيري نوعلرك فردلري جهانشمول قدرت فاطره نك
اعتقاليينه آزلايق اوتومات Automate لر [يعني فكرسز ،
حسرسز ، ارادلسز متحرك لر] اولدقلى و حيواناتك ،
بو قدرت فاطره نك عدالته و ياخود نعمته موضوع
اولاماياجقلى فكرنده بولونمازلى ؛ انسانلر مسعود ياخود
فلاكتلي وقعه لره ، سخته ياخود خسته لغه ، حيايه ياخود
موته ، فيض و بر كته ياخود قيطلغه ، كنديلرينه باده وادن
موجوديتني فرض ايتدكلري حريتي حسن استعمال ويا
سوء استعمال ايمه لر ينك مكافاتي ويا مجازاتي نظريله باقارلر .
حيوانلر موضوع بحث اولونجه عيني صورته محاكمه ده
بولونورلرمي ؛ خاير ؛ واقعا ، عادل بر اللهك زير حكمنده ،
بونلرك ده خطوالم طويدوقلريني ، صاغ و خسته اولدقلى
انسانلر كيبي ياشاديقلريني و اولدوكلريني كورورلر ؛ بو
حيوانلرك هانكي جرم و جنايتلردن دولايي طبيعت حاكم
مطلقنك كوزندن دوشمش اولدقلى صورماق خاطرلردن
كچمز . تهئولوجياي افكار باطله لر بله ادراك كوزلري كور
اولان بعضي فيلسوفلر ، ايشك اچيندن چيقماق ،
مشكلاتدن قورتولماق ايچون ، دليلكلريني ، حيواناتك حس
ايمه ديكني ادعايه قادر واردير مامشلميدر ؛ شو حالده
انسانلر ، مجنونانه ادعالرندن اصلا واز كچمه يه جكلرمي ؛
طبيعتك كنديلري ايچون ياپيلمش اولماديغني تسليم ايمه يه .
جكلرمي ؛ « لولاك لولاك لما خلقت الافلاك » سوزينه
اينانمايه دوام ايمه جكلرمي ؛ طبيعتك وجوده كتيرديكي
كافه مخلوقات آره سنه مساوت قويدغيغني يعني طبيعتك نظرنده
كافه مخلوقاتك مساوي اولديغني كورمه يه جكلرمي ؛ ذی
عضويت [Organisé] اولان بتون مخلوقاتك على السويه
ياشاماق و أولمك ، متلد و متالم اولماق اوزره ياپيلمش